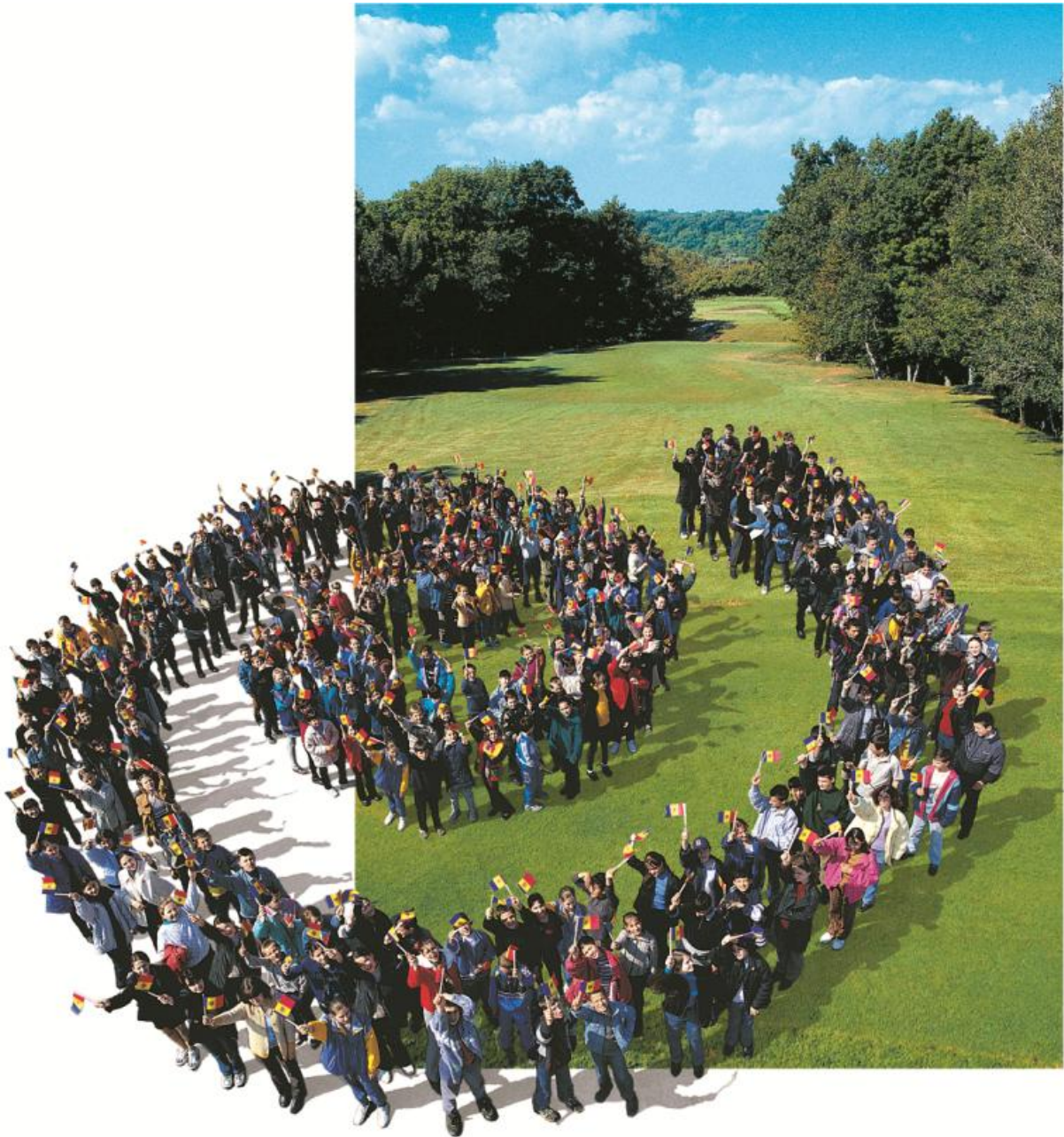

FUNDAȚIA SOROS-MOLDOVA

BULETIN INFORMATIV

MARTIE 2012

CUPRINS

Programul Buna Guvernare

Programul de Drept

Programul Sănătate Publică

Programul Egalitate și Participare Civică

Programul Est Est fără Frontiere

Anunțuri

Evenimente viitoare

Fundația Soros-Moldova este o organizație neguvernamentală, nonprofit și apolitică, înființată în anul 1992 de către filantropul George Soros, cu scopul de a promova valorile societății deschise în Moldova. Fundația contribuie la democratizarea societății prin elaborarea și implementarea unor programe în diverse domenii, precum: mass-media, politici culturale, reforma judiciară, buna guvernare, participare civică și sănătate publică. Ne puteți contacta, scriindu-ne pe adresa: **str. Bulgară, 32, Chișinău, R. Moldova**; sau la adresa de e-mail: **foundation@soros.md**.

Telefoane de contact: 270232, 270031, 274480; fax - 270507

Ne găsiți și pe **Facebook** – Fundația Soros-Moldova.

PROGRAMUL BUNA GUVERNARE

BILANȚUL PROCESULUI DE INTEGRARE EUROPEANĂ A MOLDOVEI PENTRU ANUL 2011

Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT și Centrul Analitic EXPERT-GRUP, cu susținerea Fundației Soros-Moldova, au prezentat rezultatele monitorizării procesului de realizare de către autoritățile Republicii Moldova a angajamentelor asumate în procesul de integrare europeană a țării pentru anul 2011. Constatările monitorizării, precum și recomandările pentru impulsivarea reformelor au fost publicate în nr. 22 al publicației trimestriale Euromonitor (variantea electronică poate fi găsită la www.soros.md sau www.expert-grup.org).

În particular, a fost monitorizată implementarea de către autoritățile Republicii Moldova a reformelor politice (protecția și realizarea drepturilor omului; justiție independentă și eficientă; reforma guvernării și combaterea corupției; reglementarea transnistreană), și a reformelor economice necesare pentru inițierea negocierilor privind instituirea unei Zone de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător cu Uniunea Europeană.

Experții au constatat următoarele evoluții pe domenii:

Protecția și realizarea drepturilor omului: Situația în domeniul drepturilor omului a rămas a fi una problematică și în anul 2011, în pofida adoptării mai multor acte normative și planuri de acțiuni privind protecția drepturilor omului. Tortura și aplicarea de rele tratamente, discriminarea și violența domestică au rămas cele mai răspândite încălcări ale drepturilor omului. Principale cauze ale nerespectării și încălcării drepturilor omului rămân: lipsa unor mecanisme eficiente de aplicare a legislației existente și de investigare/sanționare a cazurilor de violare a drepturilor omului, corupția în rândul funcționarilor publici și a organelor de drept, politizarea instituțiilor de stat, gradul redus de conștientizare a importanței drepturilor omului de către agenții responsabili de aplicarea legislației (reprezentanți ai organelor de ordine, judecători). Evoluții pozitive au fost înregistrate în asigurarea libertății de convingere și a celei religioase, asigurarea dreptului la întrunire. Contrar angajamentelor asumate, Republica Moldova nu a reușit nici în anul 2011 să adopte legea anti-discriminare.

Justiție independentă și eficientă: Reformele în justiție nu au avut rezultate pozitive, percepute la nivel de opinie socială și nici în rândul exponenților sistemului judecătoresc. Încrederea în justiție a continuat să scadă, viziunile asupra reformelor promovate în sistem nu au fost consensuale și nu au căpătat sprijin larg. Justiția în Republica Moldova continuă să nu fie percepută ca independentă și nici pe deplin eficientă.

Reforma guvernării și combaterea corupției: Progresele reformei Administrației Publice Centrale (APC) în anul 2011 sunt evidențiate prin elaborarea, adoptarea și punerea în aplicare a unor acte legislative și normative, adoptate în perioada de referință sau anterior. Principalele probleme ale APC au rămas aceleași și sunt legate de lipsa unor documente strategice ample, de faptul politizării continue a instituțiilor publice și lipsa de progrese în asigurarea depolitizării acestora.

Progresele în sfera combaterii corupției sunt legate de punerea în aplicare a noilor documente strategice în domeniu și de promovarea unor reglementări legislativ-normative noi, conforme standardelor și recomandărilor internaționale în domeniu. Lipsa unor sancțiuni severe pentru infracțiuni de corupție creează un fenomen de impunitate și nu au un efect preventiv. Tergiversarea reformelor în anumite structuri (CCCEC, MAI, justiție, procuratură) alimentează în continuare opinia publică despre gradul înalt al corupției în cadrul organelor de drept.

Reglementarea transnistreană

Principalul și cel mai palpabil rezultat din 2011 în procesul de reglementare transnistreană a fost reluarea negocierilor oficiale în formatul „5+2”. Un alt eveniment remarcabil ține de schimbarea elitei de vârf din regiunea transnistreană ca urmare a alegerilor prezidențiale din regiune. Cele două evenimente deschid noi perspective inedite pentru un progres sustenabil în reglementarea conflictului, care pot fi subminate de instabilitatea politică din Republica Moldova. Incapacitatea guvernanților de a alege șeful statului riscă să ducă la un handicap extrem de periculos – legitimitatea puterii recunoscute la nivel internațional este contestată de către opoziție, iar puterea nerecunoscută din regiunea transnistreană se bucură de legitimitate internă și simpatie internațională.

Implementarea recomandărilor UE pentru instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC)

În anul 2011, evoluțiile în domeniul relațiilor economice și comerciale cu UE au fost, în ansamblu, pozitive. În același timp, experții consideră că viteza implementării reformelor putea fi una mai mare. Cele mai bune rezultate au fost atinse în domeniul Serviciilor Financiare, în timp ce domeniile de importanță critică pentru

dezvoltarea comercială, precum Măsurile Sanitare și Fitosanitare, Facilitarea Comerțului și Administrarea Vamală au înregistrat un progres moderat. Problemele sistemice care influențează în mod negativ implementarea de către Moldova a recomandărilor Comisiei Europene și limitează câmpul de manevră în negocierile pe marginea ZLSAC sunt: instruirea personalului implicat în negocieri, mai ales, la nivel de sectoare, coordonarea ineficientă la nivel de politici și slaba reflectare bugetară a politicii de integrare europeană în ansamblu.

Evenimentul și raportul au fost realizate cu sprijinul financiar al Programului Buna Guvernare al Fundației Soros-Moldova, în cadrul proiectului „Relațiile UE - Moldova – Monitorizarea Progresului în Contextul Parteneriatului Estic”.

ÎN MUN. CHIȘINĂU LIPSEȘTE O ABORDARE STRATEGICĂ PRIVIND ASIGURAREA TRANSPARENȚEI PROCESULUI BUGETAR ȘI A UTILIZĂRII BANILOR PUBLICI

Asociația Presei Independente a lansat raportul final de activitate a echipei de monitorizare a utilizării banilor publici în municipiul Chișinău (variantele electronice pot fi găsite la www.api.md). Raportul conține constatările generale după nouă luni de monitorizare și recomandările echipei de monitorizare adresate Primăriei și Consiliului Municipal Chișinău pentru sporirea transparenței și eficienței utilizării banilor publici, a implicării cetățenilor în procesul de adoptare a deciziilor și în controlul asupra executării bugetului municipal.

Echipele de monitorizare au activat în cadrul unui proiect de monitorizare selectivă a transparenței bugetelor publice în Chișinău și Bălți de către grupuri mixte, formate din jurnaliști, reprezentanți ai asociațiilor obștești și alți cetățeni. **Proiectul „Monitorizarea utilizării banilor publici la Chișinău și Bălți”, implementat de API cu susținerea financiară a Programului Buna Guvernare al Fundației Soros-Moldova**, a fost parte a campaniei media „Cere socoteală pentru banii publici!”.

***Cere socoteală
pentru banii publici!***

În timpul nouă luni (iunie 2011 – februarie 2012), echipa de monitorizare a urmărit și a evaluat gradul de transparență a utilizării finanțelor publice de către autoritățile și structurile municipale, informarea locuitorilor despre procesul de elaborare și executare a bugetului local, implicarea cetățenilor contribuabili și a beneficiarilor de alocații bugetare în aceste procese, corectitudinea desfășurării licitațiilor publice. De asemenea, echipa a realizat acțiuni de monitorizare selectivă a transparenței și eficienței utilizării banilor publici în sistemul educațional și cel de asistență socială din municipiul Chișinău.

În raportul final, echipa de monitorizare remarcă unele îmbunătățiri în asigurarea transparenței instituționale, constatând în același timp lipsa unei abordări strategice privind transparența procesului bugetar și al utilizării banilor publici în municipiul Chișinău, inclusiv existența unor probleme sistemice în organizarea și desfășurarea achizițiilor publice.

Echipele de monitorizare au formulat un set de recomandări adresate Primăriei și Consiliului Municipal Chișinău pentru sporirea transparenței și eficienței utilizării banilor publici. Astfel, municipalitățile i se recomandă să elaboreze o strategie de asigurare a transparenței procesului de luare a deciziilor, prin implicarea cetățenilor la diferite etape ale acestui proces; să revizuiască conținutul paginii web oficiale www.chisinau.md, prin publicarea informațiilor despre buget pe înțelesul publicului larg, a rapoartelor periodice privind executarea bugetului, rapoartelor detaliate privind utilizarea surselor din fondul de rezervă etc. Echipa de monitorizare a mai sugerat să fie create pagini/subpagini web pentru toate direcțiile generale ale Consiliului Municipal Chișinău, adaptarea conținutului paginilor web existente la cerințele de asigurare a transparenței și implicării cetățenilor în procesul de luare a deciziilor; instruirea suplimentară a funcționarilor municipalității privind organizarea și desfășurarea consultărilor cu cetățenii în diferite probleme ale comunității; implementarea unui sistem de evaluare a activităților de implicare a cetățenilor în soluționarea problemelor comunității; editarea și difuzarea publică a unor materiale informativ-explicative accesibile despre procesul bugetar și utilizarea banilor publici în municipiul Chișinău.

Pentru sporirea eficienței achizițiilor din banii publici se recomandă implementarea unui sistem de evaluare și diminuare a riscurilor în procesul de organizare a licitațiilor; monitorizarea periodică obligatorie a executării contractelor de către companiile câștigătoare la licitațiile publice (pe fiecare instituție beneficiară, în raport cu termenele de executare, calitatea și durata garanției bunurilor, serviciilor și lucrărilor); includerea în componența grupurilor de lucru pentru organizarea licitațiilor publice a reprezentanților beneficiarilor direcți ai licitațiilor etc.

Campania „Cere socoteală pentru banii publici!” continuă și în anul 2012, cu alte activități care urmăresc promovarea transparenței procesului decizional, prin încurajarea implicării cetățenilor în soluționarea problemelor comunitare și în monitorizarea gestionării fondurilor publice la nivel local.

INSTITUȚIA AVOCATULUI PARLAMENTAR ÎN REPUBLICA MOLDOVA: REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE

Una dintre acțiunile de reformă pe care Republica Moldova s-a angajat să o îndeplinească în cadrul procesului de apropiere de Uniunea Europeană este fortificarea instituției avocatului parlamentar, prin aplicarea măsurilor de rigoare în conformitate cu principiile și recomandările de la Paris regăsite în procedurile speciale ale ONU.

În luna noiembrie 2011, Ministerul Justiției a anunțat despre inițierea amendării cadrului normativ cu privire la avocatul parlamentar și Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova (CpDOM). În acest context, Asociația ADEPT și-a propus să contribuie la procesul de reformare a instituției avocatului parlamentar și CpDOM prin elaborarea studiului „Instituția Avocatului Parlamentar în Republica Moldova: realități și perspective”.

La masa rotundă de prezentare a studiului din 21 martie 2012, autoarea Daniela Vidaicu a făcut o analiză a activității și eficienței instituției avocatului parlamentar în Republica Moldova la etapa actuală și a punctat principalele probleme și constrângeri existente (juridice, instituționale, economice etc.) în activitatea instituției. Printre acestea, au fost menționate: lipsa unor norme exhaustive în textul Constituției cu privire la funcția și rolul avocatului parlamentar; existența unor prevederi legale ambigue și lacunare privind numirea/demiterea avocaților parlamentari și funcționarea CpDOM și a mecanismului de prevenire a torturii; salarizarea insuficientă a avocaților parlamentari și personalului care activează în cadrul CpDOM; vizibilitatea și transparența redusă a instituției avocatului parlamentar; parteneriatul slab dezvoltat și mai mult declarativ cu societatea civilă; comunicarea deficicientă dintre avocații parlamentari și CpDOM, pe de o parte și Parlament și autoritățile de stat vizate în rapoartele CpDOM, pe de altă parte; lipsa unui mecanism de verificare a aplicării recomandărilor emise de către avocații parlamentari, etc.

Reprezentanții CpDOM, prezenți la eveniment, au recunoscut existența a mai multor dintre problemele enunțate, însă au argumentat că acestea sunt generate și de lipsa unei voințe politice pentru susținerea instituției. Drept argument, reprezentanții CpDOM au invocat faptul că de doi ani raportul anual privind situația drepturilor omului nu a fost audiat în plenul Parlamentului. Totodată, ca urmare a asigurării financiare insuficiente a CpDOM, instituția se confruntă cu o fluctuație ridicată de personal, ceea ce afectează performanța și transparența acesteia.

La finalul prezentării studiului, autoarea a venit cu mai multe recomandări în vederea redresării situației existente. În special, s-a accentuat necesitatea amendării legii privind avocații parlamentari, în ce privește: modul de numire a avocatului parlamentar; criteriile de numire a avocaților parlamentari; durata mandatului; garanțiile de independență; salarizarea avocaților parlamentari și asigurarea financiară a CpDOM; activitatea mecanismului național de prevenire a torturii; cooperarea dintre societatea civilă și avocații parlamentari, etc. Cu propuneri au venit și reprezentanții ONG-urilor și ai organismelor internaționale, prezenți la masa rotundă.

Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului “Relațiile UE-Moldova – Monitorizarea Progresului în cadrul Parteneriatului Estic”, implementat de Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT, cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova/Programul Buna Guvernare.

Versiunea integrală a raportului este accesibilă pe pagina web www.e-democracy.md

PROGRAMUL DE DREPT

IMPLEMENTAREA DE CĂTRE GUVERN A RECOMANDĂRILOR CONSILIULUI ONU PENTRU DREPTURILE OMULUI ÎN VIZORUL SOCIETĂȚII CIVILE

La 16 martie 2012, în cadrul celei de-a 19-a sesiuni a Consiliului ONU pentru Drepturile Omului (CDO), a fost adoptat Raportul final al Republicii Moldova privind Evaluarea Periodică Universală.

Deși au fost acceptate toate recomandările formulate de CDO la adresa Moldovei, cele mai problematice dintre ele au fost acceptate parțial, iar argumentarea statului asupra acestora este ambiguă și nu prezintă claritate privind pașii guvernului în implementarea lor. Astfel, la recomandarea Marocului de a stabili o cotă minimă pentru femei pentru pozițiile electivă și administrative de stat, reprezentanții guvernului afirmă că vor susține în continuare (!) candidaturile femeilor pentru aceste poziții și fac referire la legea privind asigurarea egalității de șanse dintre femei și bărbați care se referă doar la accesul și condițiile egale de participare la concurs pentru funcții publice și asigurarea reprezentării femeilor pe listele de candidați electorali.

Vorbind despre accesul la educație în limba maternă pentru minoritățile etnice și lingvistice, reprezentanții statului menționează doar școlile cu predare în rusă și cele mixte, evitând să specifice faptul că, în realitate, predarea în limbile minoritare ale etniilor prezente în RM nu are loc.

Legea privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie limitează în continuare cetățenii străini care locuiesc în Moldova să înregistreze un cult religios, iar la recomandarea de a modifica legislația națională în conformitate cu normele și standardele internaționale, statul s-a grăbit să afirme în cadrul Evaluării Periodice Universale că această limitare a fost deja înlăturată din textul legii.

Menționăm că Guvernul nu s-a consultat cu societatea civilă înaintea prezentării raportului final, iar documentul incluzând poziția finală a Executivului a fost trimis reprezentanților societății civile cu doar două zile înaintea sesiunii CDO.

Grupul Resursă pentru Drepturile Omului a prezentat o declarație publică în cadrul ședinței Consiliului ONU pentru Drepturile Omului din 16 martie, prin care s-a angajat să monitorizeze în mod constant implementarea de către Guvern a recomandărilor statelor membre ale Consiliului ONU pentru Drepturile Omului.

Amintim că în octombrie 2011, Moldova a fost subiectul noului mecanism al ONU în domeniul drepturilor omului: Evaluarea Periodică Universală. În urma evaluării, Grupul de lucru al CDO a adresat Republicii Moldova un set de 122 recomandări cu privire la ameliorarea situației drepturilor omului în țară, precum și eliminarea deficiențelor existente.

Din cele 122 de recomandări formulate, Guvernul a acceptat 107, asupra celorlalte 15 urmând să se pronunțe după consultări cu autoritățile naționale și societatea civilă, dar nu mai târziu de luna martie 2012. Astfel, până la data de 20 februarie, Republica Moldova urma să prezinte în scris un document privind comentariile generale pe marginea recomandărilor acceptate, inclusiv în legătură cu statutul celor 15 recomandări rezervate pentru consultări suplimentare.

Evaluarea Periodică Universală este un mecanism al Consiliului pentru Drepturile Omului cu ajutorul căruia acesta evaluează, la fiecare patru ani, îndeplinirea de către toate cele 192 state membre ale ONU a obligațiilor și angajamentelor ce țin de drepturile omului. Acesta este un mecanism de cooperare, bazat pe informații obiective și sigure și pe tratamentul egal al tuturor Statelor. Acest proces nu trebuie să dubleze activitatea organismelor ONU menite să monitorizeze implementarea diferitor tratate internaționale.

Grupul Resursă pentru Drepturile Omului este o coaliție informală constituită din 11 activiști de drepturile omului din Moldova, care acționează individual și/sau reprezintă organizații non-guvernamentale notorii. Scopul Grupului este monitorizarea, documentarea și raportarea cazurilor de încălcare a drepturilor omului din țară, precum și efectuarea activităților de advocacy pentru soluționarea acestora. Grupul a fost constituit în anul 2010 cu susținerea Fundației Soros-Moldova/Programul de Drept și Open Society Foundations.

PROGRAMUL SĂNĂTATE PUBLICĂ

SERVICIUL SOCIAL LOCUINȚA PROTEJATĂ A FOST LANSAT LA CĂLĂRAȘI

Al doilea serviciu social Locuința Protejată pentru persoane cu dizabilități intelectuale a fost lansat, astăzi, la Călărași. Locuința Protejată este un serviciu social creat de Consiliul Raional Călărași, Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei în parteneriat cu Keystone Human Services Moldova Association (KHSIMA), în cadrul Programului „Comunitate Incluzivă - Moldova”.

În Locuința Protejată din Călărași au fost transferați patru tineri cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani din Casa internat pentru copii (băieți) cu deficiențe mintale din Orhei. Locuința - un apartament cu trei camere – a fost procurată și amenajată cu sprijinul financiar oferit de Fundația Soros-Moldova din sursele Fondului de Urgență lansat de către George Soros în 2009. Fondul de Urgență este destinat grupurilor vulnerabile afectate de criză. Ion, Gheorghe, Andrei și Eugen au trăit aproape toată viața în instituții rezidențiale.

După ce a locuit 20 de ani în Casa internat din Orhei, Ion visează să-și deschidă o cizmărie. A învățat singur meseria, reparând încălțăminte prietenilor din internat. În afară de aceasta, se pricepe la reparat aparatele electronice și la lucrări agricole.

Gheorghe este cel mai gospodăros dintre toți. În instituție, în afară de faptul că lucra pământul, a fost de ajutor la ospătărie și spălătorie. Îi place să ajute și face orice lucru pe lângă casă.

Andrei și-a lăsat cel mai bun prieten în internat. Totuși, i-a promis că va veni în vizită. Tânărul este foarte pozitiv, glumeț și îi place să cânte. El leagă ușor relații cu cei de vârsta lui, cunoaște bine muncile agricole și, pe lângă toate, știe să scrie.

Când a ieșit pe poarta internatului, două bucăți de pâine erau toată averea lui Eugen. Timid din fire, el comunică mai mult prin emoții. Deși are puține abilități, el are o capacitate mare de a învăța și niciodată nu refuză să facă un lucru.

Deocamdată, tinerii sunt ajutați de către patru specialiști de suport care lucrează în schimburi. Aceștia le acordă susținere parțială și le dezvoltă abilitățile necesare pentru ca ulterior să ducă un trai independent.

Serviciul social Locuința Protejată activează în baza Regulamentului-cadru și a Standardelor de calitate elaborate de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (MMPSF) cu suportul KHSIMA și aprobate de Guvern anul trecut. Fiecare Locuință Protejată este creată în baza unui design social, care este elaborat, reieșind din necesitățile persoanelor care vor locui în această casă. Beneficiarii sunt plasați în serviciu conform

Avizului Comisiei multidisciplinare pentru protecția drepturilor persoanelor adulte în dificultate, inclusiv a celor cu dizabilități și a deciziei Direcției raionale de asistență socială și protecție a familiei.

Programul „Comunitate Incluzivă - Moldova” este implementat de Keystone Human Services International Moldova Association în parteneriat cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, cu susținerea financiară a Fundațiilor pentru o Societate Deschisă / Inițiative în Sănătatea Mintală și a Fundației Soros-Moldova și are drept scop de a contribui la reformarea sistemului de îngrijire și protecție socială a persoanelor cu dizabilități în vederea incluziunii sociale a acestora. De asistența Programului au beneficiat până în prezent 1356 persoane, inclusiv 686 copii și adulți cu dizabilități intelectuale și fizice și 670 părinți ai acestora.

PROGRAMUL EGALITATE ȘI PARTICIPARE CIVICĂ

PROIECTUL CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE ÎN DOMENIUL PREVENIRII ȘI COMBATERII FENOMENULUI DISCRIMINĂRII

REPORTAJE / INTERVIURI REALIZATE

Gonit de preot pentru că are altă religie

Ion Sirețanu este un predicator activ al cultului Martorii lui Iehova. Zi de zi, el merge pe la casele oamenilor pentru a le aduce mesajul biblic. Activitatea lui însă deranjează unii preoți ortodocși, iar conflictul iscat a ajuns să fie rezolvat în instanța de judecată.

Interviul poate fi citit la <http://discriminare.md/istoria-mea/gonit-de-preot-pentru-ca-are-alta-religie/>

Medicii au sfătuit-o să avorteze din cauza HIV

Se consideră fericită pentru că are un copil și n-a ascultat medicii care o sfătuiau să avorteze. Cu zâmbetul pe buze și cu gândul la fiica ei perfect sănătoasă, Denisa găsește forțe să înfrunte Virusul Imunodeficienței Umane. La 25 de ani, ea își ascunde statutul de persoană seropozitivă, fiindcă nu i-ar placea să vadă fețele jalnice ale rudelor și prietenilor. Preferă să nu le spună nimic și să-și trăiască viața cu intensitate.

Povestea Denisei o puteți afla la <http://discriminare.md/istoria-mea/1669/>

Mi-au interzis să intru cu căruciorul în magazin

Acest interviu m-a convins că R. Moldova mai are șanse să devină un stat în care drepturile fiecărui cetățean sunt respectate. Schimbarea este posibilă datorită oamenilor ca Angela Iabanji. Încă de la apariție, site-ul www.discriminare.md a lansat un apel către cititorii care au fost martori sau victime ale discriminării să semnaleze aceste cazuri. Angela Iabanji a trăit o experiență care deusolat-o și revoltat-o în același timp. A simțit nevoia să povestească despre incidentul care a făcut-o să se simtă lezată în drepturi.

Experiența prin care a trecut Angela Iabanji o puteți citi la <http://discriminare.md/istoria-mea/mi-s-a-refuzat-sa-intri-cu-caruciorul-in-magazin/>

Un reportaj video la aceeași temă poate fi văzut la <http://discriminare.md/discriminarea-in-moldova/acces-ingradit-pentru-o-mama-cu-copil-intr-o-banca/>

Oamenii cu dizabilități, ignorați de taximetriști

O boală rară și necruțătoare a ținut-o acum 15 ani în scaunul rulant. De atunci, viața Tatianeii Bezerdic a căpătat alt ritm: ieșirile afară au devenit tot mai rare, mai ales pe timp de iarnă, iar mersul în transportul în comun a fost exclus. Cu toate acestea, Tatiana nu se plânge pe viață, căci, zice ea, alături îi este familia, care o susține și o ajută în toate.

Interviul poate fi citit la <http://discriminare.md/istoria-mea/oamenii-cu-dizabilitati-ignorati-de-taximetriști/>

Discriminarea socială în școală ia amploare

Un absolvent al unui liceu din capitală, Andrei, spune că a simțit presiunea profesorilor, în special, când învăța în clasele primare. “Am ajuns într-o clasă de elită și învățătoarea insista foarte mult pe lecțiile suplimentare, care erau bineînțeles cu bani. Așa cum familia mea nu-și putea permite să le plătească, învățătoarea mereu le spunea colegilor – dacă nu vreți să ajungeți ca el, încercați să veniți la orele suplimentare. Pentru mine acesta a fost un moment tensionat, dar și unul motivațional, să demonstrez că eu pot reuși și fără bani”.

Reportajul îl puteți citi la <http://discriminare.md/reportaje/discriminarea-sociala-in-scoala-ia-amploare/>

Copiii romi vor să învețe limba romani

În Republica Moldova locuiesc peste 20 de mii de romi vorbitori de limba romani, dintre care 6.000 sunt minori în vârsta de școlarizare. Totuși, mai mult de jumătate din numărul de copii romi nu frecventează nicio instituție de învățământ. Atunci când ajung în clasa întâi știu să rostească doar câteva cuvinte în limba de predare, româna. Romii, spre deosebire de celelalte minorități etnice, nu au nicio școală unde ar putea să învețe în limba lor. Cele mai multe școli cu predare în limba minorităților aparțin vorbitorilor de rusă, aproximativ 140 de instituții. În R. Moldova mai sunt și 56 de școli unde elevii învață istoria și limba ucraineană, în 55 de școli – copiii studiază găgăuza, în 31 de instituții de învățământ – bulgara, în două școli este predată ebraica și într-o singură școală – poloneza.

Reportajul video poate fi văzut la <http://discriminare.md/reportaje/copiii-romi-vor-sa-invete-limba-romani/>

Materialele sunt publicate în cadrul proiectului „Despre discriminare și diversitate pe înțelesul tuturor”, implementat de Centrul de Informare și Documentare în domeniul Drepturilor Omului, cu susținerea financiară a Programului Egalitate și Participare Civică al Fundației Soros-Moldova.

Femeile, o „povară” pentru angajatori

În Republica Moldova, o femeie își poate pierde serviciul chiar dacă este însărcinată. În instanțe au ajuns mai multe cazuri în care femeile cer să fie restabilite în funcție după ce au fost concediate din cauza sarcinii.

Conform datelor statistice, în Moldova femeile câștigă în medie cu 25 la sută mai puțin decât bărbații. Acest lucru se datorează faptului că activitățile economice „feminizate” sunt și cele mai prost plătite. Femeile lucrează mai ales în instituțiile medicale și cele de asistență socială (80,3% dintre salariați) și învățământ (74,3% dintre salariați), domenii finanțate din buget. Totodată, femeile ajung mai greu la un post de conducere, fapt confirmat și de datele statistice. Un număr foarte mic – de doar 0,6% din femei, au o afacere proprie și doar 26% lucrează pe cont propriu. Majoritatea femeilor – circa 70 la sută - sunt salariate.

Reportajul îl puteți citi la <http://www.investigatii.md/index.php?art=541>

Materialul a fost publicat în cadrul Campaniei „Jurnaliștii pentru șanse egale și diversitate”, desfășurată de Centrul de Investigații Jurnalistice, cu susținerea financiară a Programului Egalitate și Participare Civică al Fundației Soros-Moldova.

PROGRAMUL EST EST FĂRĂ FRONTIERE

PENTRU INFORMARE

În cadrul rețelei Open Society Foundations s-a luat decizia ca din 26 martie a.c., Programul Est Est : Parteneriat fără Frontiere să-și schimbe denumirea. Prin urmare, noua denumire a programului este

East East Beyond Borders Program / Programul Est Est fără Frontiere

EXPERIENȚA DE PRE-ADERARE ȘI POST-ADERARE A ȚĂRILOR-MEMBRE UE LA CAPITOLUL AGRICULTURA

În procesul de pre-aderare la Uniunea Europeană, țările-pretendente urmează să demareze din timp formularea politicilor în diverse domenii pentru a facilita procesul de ajustare a legislației naționale la reglementările comunitare. Anume acest proces este vizat de proiectul *Transformarea sectorului agricol: dezvoltarea economică durabilă*, implementat de Agenția Națională pentru Dezvoltare Rurală ACSA în parteneriat cu Compania de consultanță VVMZ din Slovacia, cu sprijinul financiar al Programului Est Est: Parteneriat fără Frontiere al Fundației Soros-Moldova și al Fundației pentru o Societate Deschisă din Slovacia.

Scopul proiectului este de a învăța din experiența și cunoștințele dobândite în perioada de aderare și post-aderare a noilor state membre UE în sectoarele agricol și rural, pentru a facilita procesul de ajustare a politicilor publice din Moldova la cerințele europene din acest domeniu. În acest mod, comunitatea experților din Moldova, formatorii de politici publice și factorii de decizie, ONG-urile și alte organisme interesate - participanți la această inițiativă - vor contribui la modelarea politicilor și la creșterea eficienței acestora în ce privește dezvoltarea sectorului agricol și îmbunătățirea standardelor de viață în mediul comunităților rurale.

Prima etapă a proiectului a constat în organizarea unei vizite de studiu în Slovacia, în iunie 2011, întrunind factori de decizie, experți și reprezentanți ai ONG-urilor din Moldova active în domeniul dezvoltării rurale și comunitare, care au avut posibilitatea să se familiarizeze cu experiența slovacă de pre-aderare la UE cu privire la negocierea capitolului agricultură și implementarea politicilor de dezvoltare rurală după aderare.

Ultima etapă a proiectului a avut loc în perioada 12-17 martie a.c. și a prevăzut o serie de întruniri de lucru cu factori de decizie și experți din Moldova, precum și vizite de studiu în teren ale experților din Bulgaria, Cehia, Danemarca, Polonia, România, Slovacia și Slovenia. Proiectul s-a finalizat cu o Masă rotundă, în cadrul căreia participanții au avut posibilitatea să se familiarizeze cu experiența țărilor-membre UE acumulată în sectorul rural și agricol și au identificat, în urma discuțiilor, politicile care vor contribui eficient la dezvoltarea economică durabilă a sectorului agricol și a comunităților rurale în Republica Moldova.

Pentru informații suplimentare despre proiect, vă rugăm să contactați: Aurica Crozu, directorul de proiect, la adresa de email: caurica@hotmail.com.

ANUNȚURI

COMPETIȚIE DESCHISĂ PENTRU ONG-URILE ACTIVE ÎN DOMENIUL HIV/SIDA ÎN SCOPUL CONSOLIDĂRII CAPACITĂȚILOR COMUNITĂȚII PERSOANELOR CARE TRĂIESC CU HIV ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Termen limită: 5 aprilie, 2012, ora 16.00

În scopul desfășurării în condiții optime și în termenii stabiliți a activităților planificate pentru anul 2012 în cadrul Programului Sănătate Publică, Sub-program Reducerea Riscurilor, conform proiectului „**Îngrijiri și Suport pentru Persoanele cu HIV/SIDA**” (Providing Care and Support for PLHA Project), finanțat de Centrul PAS din resursele GFATM, Runda 8 (Acord de sub-grant nr. 01-SR-H/SSF/2010 din 10.02.2012), Fundația Soros-Moldova lansează competiția deschisă pentru ONG-urile active în domeniul HIV/SIDA în vederea consolidării capacităților comunității persoanelor care trăiesc cu HIV (PTH) în Republica Moldova.

Programul Sănătate Publică (PSP) solicită cereri din partea organizațiilor non-guvernamentale din Moldova, lideri în domeniul HIV/SIDA, care vor stabili o platforma clară de implicare a ONG-urilor din domeniu în răspunsul național la HIV/SIDA, vor dezvolta și realiza campanii de pledoarie în vederea promovării intereselor și drepturilor PTH, și vor consolida capacitățile comunității PTH din Moldova.

Proiectul „Îngrijire și suport pentru persoanele cu HIV” este implementat în parteneriat cu Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (PAS), Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Liga Persoanelor infectate cu HIV/SIDA și are drept scop principal reducerea morbidității, mortalității și impactului HIV asupra persoanelor infectate/afectate de HIV/SIDA.

Profilul solicitantului: ONG, lider în domeniul HIV/SIDA, cu experiență vastă în pledoarie, crearea și consolidarea rețelelor PTH, precum și mobilizarea comunității PTH.

Cererea de finanțare va avea ca scop:

- Identificarea problemelor și lacunelor de politici în domeniul HIV/SIDA și implicarea PTH în luarea deciziilor și implementarea programelor și politicilor din domeniul HIV/SIDA;
- Dezvoltarea și realizarea campaniilor de advocacy în vederea promovării intereselor și drepturilor PTH și consolidarea capacităților comunității PTH din Moldova, grupurilor de inițiativă și organizațiilor non-guvernamentale în acest sens;
- Constituirea rețelelor intra-sectoriale și inter-sectoriale;

În scopul realizării acestor obiective, cererile de finanțare vor ține cont de următoarele:

- Abilitarea organizațiilor non-guvernamentale active în domeniul HIV/SIDA în cunoașterea și revendicarea drepturilor PTH, inclusiv prin intermediul campaniilor de informare și sensibilizare;
- Identificarea, analiza, promovarea și diseminarea de bune practici privind promovarea drepturilor PTH;
- Dezvoltarea și desfășurarea campaniilor de pledoarie privind necesitățile persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA;
- Identificarea soluțiilor pentru problemele din domeniul HIV/SIDA;
- Constituirea rețelei sectoriale și trans-sectoriale din domeniul dat;
- Promovarea parteneriatelor dintre organizațiile guvernamentale și non-guvernamentale în procesul de luare a deciziilor publice;
- Reprezentarea intereselor comunității PTH în cadrul Grupurilor Tehnice de Lucru ale Consiliului Național de Coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei și altor grupuri relevante;
- Asigurarea susținerii din partea mass-media;
- Facilitarea comunicării și informării în cadrul rețelei PTH, inclusiv, elaborarea și publicarea buletinului informativ al comunității PTH.
- Realizarea activităților de consolidare a capacităților comunității PTH (instruiri, ședințe anuale ale comunității PTH, etc.)

Mai multe detalii despre condițiile competiției pot fi găsite la <http://www.soros.md/grants>.

Dosarul complet, în limba română, va fi prezentat la adresa: str. Bulgară 32, Chișinău MD-2001, Fundația Soros-Moldova, Programul Sănătate Publică.

Versiunea electronică a solicitării de finanțare și bugetul vor fi prezentate la adresa de email: abordeianu@soros.md. Dosarele incomplete sau depuse după data limită, nu se vor lua în considerare. Dosarele depuse nu se restituie, cu excepția fotografiilor și copiilor lucrărilor artistice, materialelor video și audio.

Detalii suplimentare pot fi solicitate de la directoarea de program Angelica Bordeianu, prin intermediul poștei electronice (abordeianu@soros.md) sau telefon: 270031, 274480. La solicitare, poate fi stabilită o întâlnire la sediul Fundației pentru consultări privind procesul de aplicare inclusiv detalii la lista de intervenție inclusiv buget.

COMPETIȚIE DESCHISĂ PENTRU FINANȚAREA PARTICIPĂRII LA EVENIMENTE INTERNAȚIONALE ÎN DOMENIUL HIV/SIDA

Termen limită: 31 decembrie, 2012

ONG-urile active în domeniul HIV/SIDA pot solicita sprijin financiar parțial pentru participarea membrilor săi la cursuri de instruire, seminare, stagii, conferințe, ateliere de lucru (desfășurate în afara țării), organizate în vederea îmbunătățirii activității și ridicarea calificării managerilor, angajaților, voluntarilor.

Sunt eligibile pentru finanțare organizații neguvernamentale apolitice, non-profit, legal constituite în Republica Moldova, active în domeniul HIV/SIDA. Nu sunt eligibile pentru participare organizațiile patronale, sindicatele, organizațiile academice, științifice, religioase, sportive și asociațiile profesionale.

Nu vor fi finanțate cererile de participare la seminare științifice, adunări ale asociațiilor profesionale, festivaluri și evenimente culturale, artistice și religioase, competiții și activități sportive.

Datele limită de prezentare a cererilor de participare – data de 05 a fiecărei luni.

Vă rugăm să prezentați cererea cu 4 săptămâni înainte de începerea evenimentului. Decizia este luată de către Juriul pentru Sănătate Publică, în baza următoarelor criterii de selecție:

- Impactul așteptat asupra ONG-ului
- Corelarea evenimentului cu activitatea ONG-ului
- Experiența de lucru a solicitantului în cadrul ONG-ului

Nota bene: în luna august ședința juriului nu va avea loc, dosarele urmând a fi prezentate până la 5 iulie. Dosarele incomplete nu vor fi examinate. Proiectele neselectate și anexele nu se înapoiază. Dosarele primite după data limită vor fi automat examinate la ședința următoare a juriului.

Persoanele pot beneficia de finanțare în cadrul acestui component o singură dată pe an.

Solicitanții vor prezenta un dosar care va conține:

- Formularul completat (versiunea electronică și originalul) (variantele electronice pot fi descărcate la <http://www.soros.md/grants>)
- Invitația nominală (cu detalii financiare)
- Curriculum Vitae al participantului
- scrisoare de motivare în care participantul își va expune scopurile și obiectivele vizitei, rezultatele așteptate
- Descrierea evenimentului (informații despre conținut, agendă, etc.)
- scrisoare semnată de președintele organizației / membrii Consiliului de administrare prin care se va da o apreciere a activității solicitantului în cadrul organizației și va fi explicată importanța participării la evenimentul internațional pentru ONG
- Informație despre organizația pe care o reprezentați (maximum 1 pagină)
- Copia buletinului de identitate
- Alte materiale pe care le considerați necesare

Formularul completat va fi expediat pe următoarea adresă de e-mail: abordeianu@soros.md (Angelica Bordeianu), cu specificarea: „Cerere de finanțare pentru participare la evenimente internaționale”.

ARTA ȘI CULTURA ÎN SPRIJINUL SOCIETĂȚII CIVILE

Termen limită: Proiectele pot fi depuse în mod continuu, până la 31 decembrie, 2012.

Programul de Artă și Cultură (PAC), Open Society Foundations, anunță concurs de granturi. PAC își dedică activitatea sprijinirii procesului artistic, culturii, drepturilor omului și pledoariilor în domeniul social. Prin intermediul Programului de Granturi, PAC încearcă să încurajeze gândirea critică și să sporească inițiativele sociale în acele părți ale lumii unde societățile deschise sunt lipsă sau slab dezvoltate și unde drepturile culturale ale grupurilor minoritare sunt în pericol. Scopul acestui concurs este de a consolida infrastructurile culturale alternative autonome și inițiativele novatoare în artă în vederea ridicării standardelor profesionale în domeniul artei în regiunile în care PAC activează, precum și promovarea reformei în sfera politicilor culturale. Proiecte eligibile

Proiectele care au ca scop să consolideze cultura ca un pilon în dezvoltarea societăților deschise în Asia Centrală (Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Uzbekistan), Caucaz, Afghanistan, Moldova, Mongolia și Turcia), și care vizează unul din următoarele tipuri de activități:

- Producție culturală
- Crearea și consolidarea platformelor culturale
- Dezvoltarea profesională și consolidare de capacități umane

Programul oferă granturi pentru proiecte care variază între 1.000 și 30.000 USD.

Proiectele pot fi depuse în mod continuu pe parcursul perioadei indicate în limba engleză sau rusă.

Pentru informații detaliate și lista țărilor eligibile, consultați Ghidul aplicantului disponibil pe:

<http://www.soros.org/initiatives/arts/focus/civil-society/grants>

Înainte de a aplica, expediați o cerere de aplicare. Timp de 2 săptămâni veți primi un răspuns. Dacă sunteți eligibili, veți fi invitați să completați formularul de aplicare. Cererea-formular, adresa de e-mail la care trebuie expediată cererea, precum și celelalte detalii privind modalitatea de aplicare sunt disponibile pe:

<http://www.soros.org/initiatives/arts/focus/civil-society/grants>

Pentru informații suplimentare: Daniela Bolganschi, dbolganschi@osi.hu, tel: +36 1 882 3163.

EVENIMENTE VIITOARE

3 aprilie, 2012, Chișinău

Masa rotundă dedicată prezentării studiului „**Evaluarea eficienței și transparenței utilizării fondului de subvenționare a producătorilor agricoli**”, realizat de Centrul Analitic Independent Expert-Grup, cu susținerea financiară a Fundației Soros-Moldova/Programul Buna Guvernare. Evenimentul va avea loc în Sala de Conferințe a Hotelului Jolly Alon, începând cu ora 10:00.

11 aprilie, 2012, Chișinău

Masa Rotundă pentru prezentarea produselor elaborate în cadrul Proiectului „Abilitarea Juridică a Comunităților Rurale prin Intermediul unei Rețele de Parajuriști Comunitari”, finanțat de Guvernul Suediei și implementat de Fundația Soros-Moldova, în colaborare cu Ministerul Justiției, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat. Evenimentul va începe la ora 10:00, în incinta Fundației Soros-Moldova.